

ՕՐԱԳԻՐ ԶՄԻՌՈՆԻԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԵՐԿՈՏԱՍԱՆԵՐՈՐԻ ՏԱՐԻ

ԶՄԻՌՈՆԻԱՅ ՈՒՐԲԱԹ 4 ՅՈՒՆ ԳԱՐԻ 1852

ԹԻՒ 406

ԶՄԻՌՈՆԻԱՅ, 4 Յունիստի :

Ահաւորել 1852 տարին՝ որ զուարթ գիմօք կ'որոշունէ զմեզ, հրաւիրելով զերաբանչիւրոք 'ի մէնջ հաւատարմութեամբ 'ի գործ զնել. իւր բոլոր ջրջանին մէջ մեր ազգասիրական և մարդասիրական պարտաւորութիւնները : Այս, միայն բարեգործութիւնները պէտք է որ մարդոյս սրտին հնթակայ ըլլան, ինչպէս ճշմարտութիւնը մարդկային մտաց ենթակայ ըլլալ կը հարկաւորի : Այս թէ այս սրբազան պարտաւորութիւնները խղճի մտօք 'ի գործ գրկելը լրմնացած տարւոյն մէջ, իւրանի անոր, որ կրնայ ստորաւսական պատասխան մը տալ՝ առանց ներքին տարակուսանք մը զգալու : Իայց մարդս խիստ տկար է բնութեամբ և Վերին Նախախնամութեան շնորհացը և նպաստիցը կարօտ է իւր մարդավայել պարտաւորութիւնները կատարելու և երջանիկ ըլլալու համար :

Ուստի նոր տարւոյս բարեպատեհ առթիւր Արարաբեան Արշալոյս, որ ծնեալ յամին 1840՝ խաղաղութեամբ կապել մինչև ցայսօր շնորհիւ ընդհանուր ազգին, կրփութայ իւր երախտագէտ զգացմունքը յայտնելով անոր՝ ջերմեռանդ բարեմտութիւններ ընել առ Բարձրեան վասն բարօրութեան և յառաջագիծութեան բոլոր համազգի փողովորդեան : Իայց ինչպէս կրնամք ստանալ այս ցանկալի բարիքը, եթէ սեր, միաբանութիւն և բարեմտութիւն չունինք իրարու հետ : Վասնորոյ կաղաչեմք 'ի խորոց սրտէ զձեռն առան, որ այս երկնային առաքինութիւնները անջինջ գրողմէ մեր ամենեցուն սրտից մէջ, ուսկից անմիջապէս պիտի արտաբերուին հին և նոր առեւթիւնները, երկարաժամկեան մարդկային և չարամտութիւնները, որոց ազգակործան մարդկային և պատուհաս ըլլալը յայտնի է ամէնուն :

Յակնդէն նոր տարւոյս կը բարեմտութեամբ նաև սրտի մտօք, որ քրիստոնէական կրօնը առեւթիւն աղբիւր մը չըլլայ՝ մեր համազգի եղբարց մէջ, այլ ընդհակառակն միաբանութեան և սիրոյ հիմունք ըլլայ : Ինչպէս կը պատուիրէ մեզ սուրբ Աւետարանը : Քանզի ճշմարիտ քրիստոնէայք և Քրիստոսի Տեառն մերոյ հաւատարմաշակերտները իրենց ընկերացը հետ ունեցած եղբայրութիւններն պիտի շանջուին : որովհետեւ քրիստոնէական սուրբ կրօնին միմիայն նշանը ՍԵՐԷ է :

Կը փութամք 'ի լոյս ընծայելու հետագայ յօգուածը, որ յուզարկեցաւ մեզ 'ի Կոստանդնուպօլսոյ 'ի յարգամեծար Տրոնիկեան Յակոբ աղայէն, որ յիշեալ մայրաքաղաքին Կեսարացի գըլխաւոր սեղանաւորներէն մէկն է : Թէպէտ որ չափ որ կարելի է, Արարաբեան Արշալոյս կ'ուզէ հեռանալ վիճաբանական խնդրոց հրատարակութեան, մանաւանդ եթէ փոխադարձ կրիւք գըրուած են, սակայն այս վէճիս մէջ լինելով իրենց որ երկու կողմն ևս ճշմարտութիւնը երևան հանելու և զայն պաշտպանելու նպատակաւ գրից ձեռք կ'առնուն : Վերին Նախախնամութեան նպատակ, եթէ անկեղծութեամբ անոր գծած շաւիղներէն դուրս չելուի. և որուն՝ Արշալոյս անտարակոյս չկրնար մերժել իւր գործակցութիւնը : 'ի վերայ այդ ամենայնի պարտաւորութիւն ունի յորդորելու և աղաչելու երկու հակառակորդ կողմն ալ, որպէս զի պարզապէս և հանդարտ ոգով զէպքեր և պատճառներ յառաջ բերեն իրենց իրաւունքը և ճշմարտութիւնը պաշտպանելու համար, զգուշանալով չգրգռել զհին և զնոր կրքերը : ապա թէ ոչ, իրենց ծառայած նպատակին հակառակ ներգործութիւն կը ծնանի այս վիճաբանութիւններէն :

Արգիւ խմբագրիչ Արշալոյս Արարաբեան

Կոստանդնուպօլսոյ, 16 Դեկտեմբեր 1851 :

Նշելու ձեռք անկեղծապէս ու խաղաղասէր ոգին ազգային իրաց մէջ՝ զի բռնադատեղ զձեզ յօգուտ չգրիւ և 'ի պաշտպանութիւն ճշմարտութեան հրատարակելու առաջիկայ յօգուածս : զոր կը յուսամք թէ չէք մերժեր :

Արշալոյս չորսհարկերորդ չորրորդ թիւ Յաւելուածին ճշմարտաբան հեղինակը առանց դիտելու մեր անկեղծապէս ու միաբանասէր ոգին այն համառօտ ծանօթութեան մէջ, որ 38-90 թերթով Հայաստան օրագրին հրատարակուած է, երկան բարակ ըստ բնաց թիւը հետեւութիւններով իբրու թէ մեր ըրած ենթադրութիւնը կը ընդհուտու կը ցուցունէ. որով առիթ կու տայ ճարակ առնել երկպառակութեանց ու կերպ կերպ կու սակցութեանց : Այսու ամենայնի մէք մեր սղփորական միաբանասէր ոգւոյն հետեւելով, կը փութամք ծանուցանել բարեմիտ ընթերցողաց մեր առաջին գրուածին որոշ միտքը, որով իւր

վրայ կը չընին իւր ըրած դատման հետեւութիւնները, և ճշմարտութեան որին կողմը ըլլալը խոհական, ուղղադատ և ազգասէր ազնիւ անձանց կը ձգեմ վճռել : Հայաստան օրագրոյն 38-90 թերթին մէջ հրատարակուած մեր համառօտ յօդուածը երկու հիմնական բանի վրայով էր. նախ յայտնած էինք թէ վանքին ուսումնարանին խափան ման պատճառը նոյն վանքին ունեցած պարտքն է : ազգասիրաբար լռելով նոյն պարտուց ուրկէց գոյանալուն բուն պատճառներուն վրայ : և երկրորդ արդեան արժանապատիւ փոխանորդ Յովհաննէս ծայրագոյն վարդապետին և ուրիշ երեւելեաց համակամ ջանքը ու դիտումը առաջ բերած էինք նոյն պարտուց վճարման համար ու վերստին թէ ուսումնարանին և թէ վանքին պայծառանալուն, առանց ստոր կամանոր պատուոյն ու վարկմանը արատ մը բերելու :

Իայց ճշմարտաբան յօդուածագիրը՝ այժմեան բարեւան փոխանորդին ու երեւելեաց այն ազգասիրական հոգեւնակութիւնը առաջ բերելու մաս կաբերեր է նախկին առաջնորդ Յակոբ սրբազան արքեպիսկոպոսին հաստատագրութիւն մը, և իրաւունք ալ չէ տուած, ու նոյնը ինք հեղինակն կերպով մը յայտնի կը գրէ, որ քանզի անհաշիւ լինելով ըլլալ . . . գոացէ չար գիտնալիս անհաշիւ լինելով . . . որուն փայտին 'ի ոչ մէկ պարտուց պիտաւիտարիոյ վճարել, և այլն և այլն : և իբրու թէ կ'ապացուցանէ ալ նախկին Առաջնորդին ժամանակը ուսումնարանին յառաջագիծ ըլլալը մանրամասն նկարագրելով, և արդեան անջ բութեան ու միաբանից՝ ցուցելուն պատճառ նախկին Առաջնորդին հրաժարումն զնելով : որով յայտնի կը ցուցունէ իւր կողմնասէր ոգին : որն որ զգալի կերպով կը շօշափուի իւր գրուածոց իւրաքանչիւր տողին մէջ, և Կեսարիոյ վիճակին բոլոր երեւելեաց ու հասարակութեան բացոյցայտ է : ուստի հարկ չէ մեզ նոյն կողմնասիրական նորոգը մէկ մէկ առաջ բերել ու հերքել : Քանզի ով կրնայ ժխտել բարեկիշատակ Պեղծեան Յարութի ամիրային յատկական շնորհիւն ըլլալը՝ ուսումնարանին առաջնական ունեցած բարեկարգութիւնը և վանքին պայծառութիւնը, որ գիտնական Ղըրգոր վարդապետը ուսուցիչ զրկելէն զատ՝ այն ժամանակի վանքին ունեցած պարտքն ալ վճարեց, որն որ անջնջելի դրոշմուած է ամէնուն սրը :

ՔԱՂԱՔԱՐԱՆԱՅ

ՆՈՒՆԻՐ

Հորհարարութեան և Տեղաբանաց նոր փառոյ, ԱՌԱՊԵՄԱՓԱՌ ԵՒ ՊԵՐՃԱՆՈՒՔ ՄԿՐՏԻՉ ԱՄԻՐԱ ՃԵՋԱՑԻՆԵԱՆ

Ի կայսրտակ երկնախորան Գաբրիայ, Պատգամ յՌախ առ փարեղին արդ գոռայ : Յակնախորդ յամենեան գիմել վայր, Ղից անմահից և յաւերժից անդ 'ի պար : Թեկնդ թեկնդ առեալ բազուկ յիրար կարկառեալ : Մատչին իսկ մօտ ընդ խնդ և սէր ըմբռնեալ : Ի քեալք ըզձիցն արձակէին 'ի սահման, Հուրթն 'ի բարբառ 'ի պար 'ի կայթ գարշապարտ : Ի դարեանդ վարդից փունջն և ծաղկանց, Փայլ փայլ սփռեալ յոսկէգագաթն 'ի լեռանց : Յայնժամ համայն հանգչէր երկիր իսկ զուարթ : Հանգչէր երկիր 'ի լուսութեան առագաստ : Մը 'ի բարձանց ձայն արձակէ բաղդաբան, Ղերիվերոյն անդ դիւցազանց Ոլմանեան : Օրնչ զՀայկեան բանակ վեմ զվարդից, Հովհաննէս շուրջ զըլով ցողալից :

Օրնչ տեսանեմ փայլս զնորք աստեղաց, Իւ յորդալոյս 'ի չեփորոց բիւրադարձ : Օրնչ և սեղան քնքոյշ սիրոյ 'ի խմբին, Իւ զուգութիւն եռահարաշ կաթոգին : Սաւառնացեալ դարն ոսկի հովածուկ, Բարմանց 'ի սուրբ հովանոցին քաղցրափութ : Օրնչ զիւցաղուն ոմն 'ի սէր յարաշարժ, Քան զնախնի պարս անմահից է հրաշ : Առաջնորդէ նմին անձամբ Աթենաս, Իւ աղակցեալ որպէս Արգոս Սեկենաս : Օձեռանէ կալեալ ձեմէ Աստղէտ, Իւ միւսոյն Թեմիս ախորժ մերձակայ : Իմաստութիւնն զհետ պնդեալ յաւիտեան, Կեանք կենդանեաց թեկնդ առեալ սէր միայն : Առաւածաշուք շնորհք ծիծաղք ուս 'ի յուս, Սփռէ այն երգայարդարն իսկ ինոս : Արով Հայկեանն թագ 'ի գլուխ ամբառնայ, Յեռեալ յընծիւղանդ 'ի ծառոյն Եդեմայ : Սիւրմ միւրմ 'ի ծննդոյն խրախոյս, Միշտ հայթայթէ որպէս Փեպոս իսկ զլոյս : Օմն յԱթենաս զոմն 'ի Հերմէս աւանդէ, Օմն ընդ իւրով քաղցր հովանեաւ պարփակէ : Ամենեկն Նակատագիրն համիճան :

Մշտախաղայ 'ի դիւցաղունն յաւիտեան, Այս պատիւ տուի Պանդուրեան մի բացցի, Արուժ դասուց մեղանմահից սիրելի : Իւ իւր սիւս դարձցի անդէն դասալիք, Ի փստ և վահանն մի գծեցէ ինչ չորեք : Ել 'ի նարոտ յերանգ և բոյր Հիմենեան, Սկի խնձորն ընծայեցի 'ի նշան, Արտագրեալ շնորհաւոր նոր Տարւոյ, Վ ի ճակելոյն դիւցազնականն սիրոյ : Վ սեմովառ և մեծագործ Պայազատ, Երեւելոյն 'ի փառս ազգին ըզձակաթ : Իւ մանեցենք քաջի տնկոյս զազնիւ թել : Պարկեանք տարփմամբ վեմ կենաց 'ի նազել : Մի ի խնեցէ զքոյն առնուլ մառախուղ, Առագաստել զէր սրտին լուսաբուրդ : Բոցածաճանչ վառեցի ջահն և անձախ, Օերթ Հիմենեան 'ի տաճար իւր միշտ չքնաղ : Մի համառ դաշնակելով Մուշալից, Ի մի կանոն մեկնին գեան բերկրալից :

Արշալոյս Յարութեան Կարողոր Պալիւրեան, 'ի Ղալիկա :

նին հրաժարմանը վրայ . քանզի այս երևելի պաշտոնատարը նախ ջերմեռանդ պաշտպան էր բողոքականութեան ամեն տեղ , և անոր զարգացմանը արգելք տուող դժուարութիւնները իւր հզօր ազդեցութեամբ անմիջապէս կը մեղմէր և կը դիւրացնէր . երկրորդ սահմանադրական պատուութիւնները իւր ամէն բարոյական ուժովը կը պաշտպանէր . և իւր այս ջանքը ինչպէս յայտնի է , արդիւնաւոր եղաւ Սարտեհիայի մէջ :

Միւս ամէն տեղութեանց բաղաձայն անձինքը ուշադիր են տեսնելու թէ արդեօք լորտ Ռէլմըսթընին հրաժարմամբ Սեմին Ռիտանիոյ կառավարութեան արտաքին քաղաքականութիւնը գլխաւոր փոփոխութիւն մը պիտի ընդունէ թէ ոչ : Հատկէն կը սրգեն թէ արմատական փոփոխութիւն մը տեղի պիտի ունենայ . բայց ոմանք ընդհակառակն կը կարծեն թէ լորտ Ռէլմըսթընին քաղաքական սկզբունքը պիտի շարունակուին միշտ և գուցէ ևս առաւել պիտի զարգանան և պիտի յառաջադիմեն :

Սոսերս դէպք մը պատահեցաւ , որուն պատճառաւ կը վախճուի թէ Մեքիկոյ և Վերիկայի Սիպեթալ Նահանգացի մէջ եղած բարեկամութիւնը պիտի աւրուի : Մեքիկոյ տեղութեան պատեւազմական նաւ մը « Էսթրէ » անուն , թնդանով արձակելով Վերիկայի նաւու մը վրայ , պարտաւորեց զայն որ իւր դրօշակը իջեցունէ : Միւս նաւը կը մերժէր հատուցանելու զտուրքը , զոր Սոսերս թաղութիւնը թաղաւորը սահմանած է օտարական նաւուց համար . և ըստ որում Մեքիկոյ տեղութիւնը իւր պաշտպանութեանը տակ ընդունած է զիշխալ թաղաւորութիւնը , որ հարաւային Վերիկայի մէջն է , ուստի « Էսթրէ » Մեքիկոյական նաւը այս իրաւամբ հարկադրեց զՎերիկայի նաւը , որ պահանջուած տուրքը վճարէ :

ԱՌՆՏՈՒ . 1 Յունվարի ըստ նոր տումարի . իրիտ հաւանական կերևի որ պաշտօնէից ժողովոյն մէջ նոր փոփոխութիւն մը ևս ըլլայ . քանզի լորտ Ռէլմըսթընին հրաժարումը յիշեալ ժողովոյն հիմունքը խախտեց . ուստի տարակոյս չկայ որ առաջիկա ժողովութեամբ կարող պիտի չլլայ շատ ժամանակ տեսել : Հերոյտ լրագիրը կրէ թէ Ռէլմըսթընին բարեկամները խիստ զայրացեալ են , անոր այսպէս յանկարծ հրաժարութեանը վրայ և պիտի պահանջեն որ խորհրդանոցը բացուելուն նայ դէպքին պատճառը բոլոր պարագաներով միշտ միմիջ յայտնէ : Օպերէլը օրագրոյն գրածոյն նա յիշելով , ոչ միայն Մեքիկոյն արուարձանը կը պատրաստուի հրապարակական յայտարարութիւն մը ընելու իրենց համակրութիւնը ցուցնելու համար լորտ Ռէլմըսթընին , այլև Վիսկոնսինսի քաղաքացիները , որոնք արքայապետական կոնսակցութեան կրկնաբարեկն , այս օրինակ ընթացք մը պիտի ունենան , և պիտի ազաւեն զիշխալ լորտը որպէսզի նոր ընտրութեանց ժամանակը իբրև իրենց երեսփոխան ներկայանայ :

Իւլանտայի մէջ կրօնական կիբեքը դժբաղդութեամբ վերստին գրգռուելու վրայ են : Տուսլիի նի ամէն եկեղեցիները կոնդակներ կարդացուցան , որոնք կրօնական պատիժներով կարգելու են , որպէսզի այսուհետեւ հռոմէացիները չաճանանան բողոքականաց հետ . և եթէ այսպիսի ամուսնութիւններ արդէն եղած են , պատուէր կը տրուի որ անոնցմէ եղած զաւակները հռոմէական դաւանութեան մէջ կրթուին :

Վաթերֆորտի (Իւլանտա) հռոմէական եպիսկոպոսը հովուական նամակ մը հրատարակեց , որով կարգելու իւր ժողովրդեան ամենեւին հաղորդակցութիւն չունենալ վեհափառ Թագուհւոյն հաստատեալ դպրոցացը հետ , նմանապէս կարգելու որ չկարդան որեւիցէ գիրք , որ իւր հաճութեամբ չէ տպեալ :

ԳԱՂԱԻԱ . Փարիզ , 1 Յունվարի ըստ նոր տումարի . Միւս տեղութեան ներքին գործերը առայժմ յաջողութեամբ կը յառաջանան : Սուտի վիկոս Նաբոլէոն Պոնաբարթը 7,500,000 ստորական քուէ ստացաւ , և հետեւեալ իւր գահերէցական իշխանութիւնը խիստ հաստատուն եղանակաւ հիմնաւորեցաւ մինչև տասը տարի : Յունուարի առաջին օրը ի պաշտօնէ ընդունելութիւն եղաւ Ղույճբէի պալատը . ուր այցելութեան գնաց զահերէցին խորհրդատու ժողովը որուն կողմանէ մօտիկ Պարոյը ինդակցութեան առտենախօսութիւն մը ըրաւ , և ըսաւ թէ ժողովրդեան 7,500,000 ստորական քուէները զօրաւոր կերպիւ մը վաւերացուցին Սուտի վիկոս Նաբոլէոն Պոնաբարթը : Գահերէցին ինչպէս յարմար պատասխան մը տուաւ , և յետոյ խորհրդի օտար դեսպանները , ներկայացան անոր և իրենց շնորհաւորական յարգանքը մատուցին :

Իսկ զահերէցին խորհրդատու ժողովը որուն կողմանէ մօտիկ Պարոյը ինդակցութեան առտենախօսութիւն մը ըրաւ , և ըսաւ թէ ժողովրդեան 7,500,000 ստորական քուէները զօրաւոր կերպիւ մը վաւերացուցին Սուտի վիկոս Նաբոլէոն Պոնաբարթը : Գահերէցին ինչպէս յարմար պատասխան մը տուաւ , և յետոյ խորհրդի օտար դեսպանները , ներկայացան անոր և իրենց շնորհաւորական յարգանքը մատուցին :

— Իսկ զահերէցին խորհրդատու ժողովը որուն կողմանէ մօտիկ Պարոյը ինդակցութեան առտենախօսութիւն մը ըրաւ , և ըսաւ թէ ժողովրդեան 7,500,000 ստորական քուէները զօրաւոր կերպիւ մը վաւերացուցին Սուտի վիկոս Նաբոլէոն Պոնաբարթը : Գահերէցին ինչպէս յարմար պատասխան մը տուաւ , և յետոյ խորհրդի օտար դեսպանները , ներկայացան անոր և իրենց շնորհաւորական յարգանքը մատուցին :

ԱՐԱՐԱՆԻ ԱՐԽԱՆԱԿ

Չփառնիս , 4 Յունվարի .

Մեր նախնիքաց թերթովը ծանուցիւք մեծաւոր Սուտի վիկոս Նաբոլէոն Պոնաբարթը : Գահերէցին ինչպէս յարմար պատասխան մը տուաւ , և յետոյ խորհրդի օտար դեսպանները , ներկայացան անոր և իրենց շնորհաւորական յարգանքը մատուցին :

— Վերիկոյ Վիկոս փաշան , որ մանաւոր պաշտօնի մը իշխուի եկած էր , ամիսի մը չափ կայ , երէկ օսմանեան շոգեշարժ ֆուտբոլ մեկնեցաւ Սուտի վիկոս Նաբոլէոն Պոնաբարթը :

— Միւս շաբթու գողմը բռնուեցաւ ի Պուճա գետը , ուր Մեքիկոյացի մը տուն մտած էր : Միւս գողը իշխուի բերուելով բանտարկեցաւ , որուն յայտարարութեամբ իւր ընկերներէն և մանաւկիցներէն չորս հոգի ևս ձեռք անցան :

— Վերիկոյ վիկոս Նաբոլէոն Պոնաբարթը , որ այժմ ուրիշ ստացուածք է , քանի մը աւազակապետ գէյթներ կերթան մօտերս : Նոյն ագարակին գլխաւոր տեսուչ խիստ քաջ և գործունէ այն մը ըլլալով , քանի մը սպասաւորներով մեկէն կը յարձակի այս աւազակացի վրայ , և առանց վնասակար վէրք մը ստանալու կը զաննէր ու ձեռքերէն ետեւ կապելով կրտսերի Սպիտակ և կառավարիչին կը յանձնէ :

Միւս դէպք , զոր հաւատարիմ տեղէ մը իմացանք , յիշեալ ագարակին տեսուչին մեծ պատիւ կրէ . որուն քաջութիւնը անշուշտ վարձատրութեան արժանի է :

— Մեքիկոյ շաբթու անընդհատ սաստիկ անձրև եկաւ , բայց Վերիկոյի ի վեր պատուական օրեր կ'ընէր որպէս թէ գարնան մէջ եղած ըլլային . իսկ այսօր միջնորդութեամբ ամպերով բռնաւորութեամբ է , և ժամ առ ժամ անձրև կ'ընկաւ : Սուտի վիկոս Նաբոլէոն Պոնաբարթը 9 աստիճան կը նշանակէ :

— Մեքիկոյ շաբթու անընդհատ սաստիկ անձրև եկաւ , բայց Վերիկոյի ի վեր պատուական օրեր կ'ընէր որպէս թէ գարնան մէջ եղած ըլլային . իսկ այսօր միջնորդութեամբ ամպերով բռնաւորութեամբ է , և ժամ առ ժամ անձրև կ'ընկաւ : Սուտի վիկոս Նաբոլէոն Պոնաբարթը 9 աստիճան կը նշանակէ :

Յիշեալ թերթին չորրորդ երեսը Յ . Ֆ . ստորագրութեամբ հրատարակուած հանելուկը չգիտէմ կրնանակէ :

Միւս հանելուկը ուրիշ քանի մը հոգի ևս գրտան , որոյմէ մէկը Սուտի վիկոս Նաբոլէոն Պոնաբարթը , որպէս թէ համարեցինք ամէնէն առաջ մեզ լուր տուողին անունը հրատարակել :

ԱՐԱՐԱՆԻ ԱՐԽԱՆԱԿ

Չփառնիս , 4 Յունվարի .

Մեքիկոյ շաբթու անընդհատ սաստիկ անձրև եկաւ , բայց Վերիկոյի ի վեր պատուական օրեր կ'ընէր որպէս թէ գարնան մէջ եղած ըլլային . իսկ այսօր միջնորդութեամբ ամպերով բռնաւորութեամբ է , և ժամ առ ժամ անձրև կ'ընկաւ : Սուտի վիկոս Նաբոլէոն Պոնաբարթը 9 աստիճան կը նշանակէ :

— Մեքիկոյ շաբթու անընդհատ սաստիկ անձրև եկաւ , բայց Վերիկոյի ի վեր պատուական օրեր կ'ընէր որպէս թէ գարնան մէջ եղած ըլլային . իսկ այսօր միջնորդութեամբ ամպերով բռնաւորութեամբ է , և ժամ առ ժամ անձրև կ'ընկաւ : Սուտի վիկոս Նաբոլէոն Պոնաբարթը 9 աստիճան կը նշանակէ :

Սուտի	114 1/2 — 115 1/2	հիմնուցով .
Մարտի	182 1/2 — 183	"
Թրեւս	381 — 382	"

ԱՐԱՐԱՆԻ ԱՐԽԱՆԱԿ

Պատի Սեմ Պրոսթեան կառավարութիւնը երկու ժամանակ մը չինքն ըլլալով , փոխառութիւն մը դաշնագրեց պարոնայք Սորոյի և որպէս և պարոնայք Հապէր և որպէս երևելի սեղանաւորաց հետ : Միւս փոխառութիւնը բաւարար 14 միլիոն ֆիլիպին է . որուն վաւարման համար յիշեալ կառավարութիւնը տուաւ անոնց 8000 բաժնորդութիւն (աքսիոն) , սկսեալ 1 թիւէն մինչև 8000 թիւ . և ամէն չորս ամիս վիճակահանութիւն մը (յոթարիա) պիտի ըլլայ . սրուն մէջ 40 բաժնորդութիւնը անպատճառ պիտի շահին : Վաւարակի դուրանները , զորոնք բաղաւորանք մը կրնայ շահիլ , ֆիլիպին 50,000 , 15,000 , 5000 , 2000 , 1000 , 250 , 70 , 50 , 42 :

Միւս վիճակահանութիւնը ի գործ պիտի դրուի այսինքն պիտի հանուի փետրվարի 16—28ին 1852 . Բաժնորդութիւնը գինը ասոնք են , մէկ տուր սակը կարծէ 10 ֆրանք , 6 տոմսակը՝ 50 ֆրանք 14 տոմսակը 100 ֆրանք , 30 տոմսակը՝ 200 ֆրանք :

Պրանքֆորտի պարոնայք Սորիս Սթիպէլ որպէս սեղանաւորաց յանձնուեցաւ որ վաճառէ այս բաժնորդութիւնը . ուստի անոնք ալ իբրև իրենց գործակալ կարգեցին օսմանեան երկրին մէջ զպարոն Ռիչիլթօ վաճառականը . որ գաղղիական շոգեհաւուց պաշտօնատան դիմացը կը բնակի և որուն բոլ կը գտնուին բնագիր տոմսակները :

Յիշեալ պարոն Ռիչիլթօյին քով կան նաև Սաքսոնիայի տեղութեան վիճակահանութեան բաժնորդութիւնը , որուն երաշխաւոր եղած է կառավարութիւնը : Միւս վիճակահանութիւնը (ընթարիա) 37000 բաժնորդութիւն բաժնուած է , թիւ 1էն մինչև 37000 թիւ . որոյմէ 17000 տուր սակները անպատճառ պիտի շահին : Միւս վիճակահանութեան տոմսակները պիտի հանուի ապրիլի 14—26էն մինչև մայիսի 7 ըստ նոր տումարի 1852 . Իրնայ մէկը հետեւեալ գուճարները շահիլ , ֆրանք 375,000 , 187,500 , 112,500 , 75,000 , և այսպէս շարունակուելով կը հասնի մինչև 187 1/2 ֆրանքի . որ ամէնէն պզտիկ գումարն է :

Տոմսակաց գինը ասոնք են , մէկ բաժնորդութիւնը կարծէ 240 ֆրանք , կէս բաժնորդութիւնը 120 ֆրանք , քաւորդը՝ 60 ֆրանք և ուրիշները մասը 30 ֆրանք :

Սիւր աւելի տեղեկութիւններ կուզէ ստանալ , պէտք է որ պարոն Ռիչիլթօյին գրատուը երթայ , որ գաղղիական շոգեհաւուց պաշտօնատան դիմացն է :

Հրատարակիչ և տէր Նաբոլէոն Պոնաբարթը : Ղույճբէի Վիկոս Նաբոլէոն Պոնաբարթը :